

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsbudgeten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om statsbudgeten. Till lagen fogas enligt förslaget en bestämmelse om grunderna för bildandet av statens ekonomiförvaltningsorganisation och bestämmelserna om statens bokföringsskyldighet kompletteras. Dessutom föreslås ändringar i bestämmelserna om verksamhets- och ekonomiplanering, den noggrannhet med vilken budgetbokföringen

kontrolleras samt användningen av det kumulativa överskottet. I lagen upphävs enligt förslaget bestämmelserna om nettobudgetering av universitetens inkomster av universitetsbolagen, inkomst- och utgiftsrester, storleken på materialförråd och bindande av kassamedel i materialförråd.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2010.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH BEDÖMING AV NULÄGET	3
1.1 Användning av kumulativt överskott som täckning för budgeten	3
1.2 Verksamhets- och ekonomiplanering	3
1.3 Statens ekonomiförvaltningsorganisation	4
1.4 Bokföring, kontroll av fullmakter och redovisning	4
1.5 Mottagande och användning av donationer och testamenten	5
1.6 Bestämmelser som upphävs	5
Nettobudgetering av aktieinkomster från universitetsbolagen	5
Inkomst- och utgiftsrester	5
Lagrens storlek	6
Bindande av kassamedel i materialförråd	6
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	6
2.1 Användning av kumulativt överskott som täckning för budgeten	7
2.2 Verksamhets- och ekonomiplanering	7
2.3 Ekonomiförvaltningsorganisationen	7
2.4 Övriga ändringar	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
2 IKRAFTTRÄDANDE	11
LAGFÖRSLAG	12
Lag om ändring av lagen om statsbudgeten	12
BILAGA	15
PARALLELLTEXT	15
Lag om ändring av lagen om statsbudgeten	15

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget**1.1 Användning av kumulativt överskott som täckning för budgeten**

Enligt 84 § 2 mom. i grundlagen (731/1999) ska anslagen i budgeten täckas av inkomstposterna. Enligt bestämmelsen kan vid anslagstäckningen på det sätt som anges genom lag beaktas de överskott eller underskott som framgår av statsbokslutet. Med över- eller underskott avses det sammanräknade beloppet av å ena sidan över- eller underskottet enligt utfallskalkylen för budgeten i det senaste bokslutet och å andra sidan över- eller underskottet i boksluten för de föregående finansåren.

År 1998 fogades 3 b § om kumulativt överskott till lagen om statsbudgeten (423/1988). Enligt bestämmelsen kunde som täckning för budgeten tas ett belopp som motsvarade högst en tredjedel av det av bokslutet visade kumulativa överskottet vid finansårets utgång. År 2000 ändrades begränsningen i fråga om användningen av kumulativt överskott så att kumulativt överskott för närvarande kan tas som täckning för budgeten till den del det överskrider 500 miljoner euro. Ändringen motiverades med att det inte var ändamålsenligt att beloppet angavs som ett bråktal av det kumulativa överskottet och med att 500 milj. euro utifrån de prognoser som då kunde göras angående statens kassahantering ansågs vara ett tillräckligt belopp med tanke på beredskapen vid ett eventuellt underskott under finansåret.

Användningen av kumulativt överskott som täckning för budgeten budgeteras nu för tiden som en inkomstpost i budgeten. Beloppet av det kumulativa överskott som budgeteras som inkomstpost anger hur stor del av budgetanslagen för finansåret som täcks med överskott som ackumulerats enligt budgetarna för tidigare finansår. I boksluten för 2004—2008 varierade beloppet av det kumulativa överskottet mellan 0,5 md euro och 3,2 md euro. År 2005 budgeterades 2,7 md euro av det kumulativa överskottet som täckning för budgeten, medan beloppet var 0,5 md

euro 2006, 0,6 md euro 2007 och 0,6 md euro 2008.

Motiveringen till att användningen av kumulativt överskott begränsats har varit att man reserverat sig för ett eventuellt underskott som uppstår under finansåret. Reserveeringen har inneburit att budgeten har täckts med skatte- eller avgiftsintäkter eller med lån, också till den del man hade kunnat täcka den med kumulativt överskott, som för närvarande får användas endast i begränsad utsträckning. Förfarandet kan inte anses vara ändamålsenligt. Budgeten bör kunna täckas så flexibelt som möjligt på det sätt som bäst passar i det aktuella ekonomiska läget.

1.2 Verksamhets- och ekonomiplanering

Bestämmelser om statliga ämbetsverks och inrättnings verksamhets- och ekonomiplanering finns i 12 § i lagen om statsbudgeten. Enligt den ursprungliga bestämmelsen skulle ämbetsverk och inrättningar planera sin verksamhet och ekonomi på flera års sikt. Genom den ändring av lagen om statsbudgeten som trädde i kraft vid ingången av 2004 utvidgades planeringsskyldigheten till att gälla även planering av verksamhetens lönsamhet på flera års sikt. För att förtydliga ministeriernas planeringsskyldighet fogades till lagen dessutom en bestämmelse enligt vilken ministerierna utöver sin egen verksamhet ska planera verkningarna av verksamheten och resultatet av verksamheten inom sitt ansvarsområde.

Närmare bestämmelser om verksamhets- och ekonomiplanering har med stöd av 12 § 2 mom. i lagen om statsbudgeten utfärdats i 8—10 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Bestämmelserna gäller verksamhets- och ekonomiplaneringens syfte och innehåll samt hur planeringen ska göras. Detaljerade bestämmelser om verksamhets- och ekonomiplanering har med stöd av 10 § 3 mom. i förordningen om statsbudgeten utfärdats genom statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplanering, och genom finansministeriets föreskrift av den 2 april 2008 om verksamhets- och ekonomiplane-

ring samt om uppgörande av ram- och budgetförslag (TM 0802).

1.3 Statens ekonomiförvaltningsorganisation

Bestämmelser om statens ekonomiförvaltningsorganisation finns i 23—25 § i förordningen om statsbudgeten. Statens budgetekonomi är en bokföringsskyldig ekonomienhet som är uppdelad på räkenskapsverk. Räkenskapsverken gör upp ämbetsverkens och inrättningarnas i 21 § i lagen om statsbudgeten avsedda bokslut jämte därtill hörande verksamhetsberättelse, dvs. räkenskapsverkets bokslut, samt ansvarar för statens betalningsrörelse och bokföring. Om ett räkenskapsverk har delat upp skötseln av betalningsrörelsen och bokföringen på betalningsställen, ansvarar också dessa för skötseln av uppgifterna i fråga. Räkenskapsverk är ministerierna och republikens presidents kansli samt andra ämbetsverk och inrättningar enligt vad finansministeriet på framställning av det behöriga ministeriet förordnar. Som räkenskapsverk har i allmänhet förordnats ett ämbetsverk eller en inrättning. Som räkenskapsverk har dock också förordnats helheter bestående av flera ämbetsverk eller inrättningar, eller ett helt förvaltningsområde, till exempel inrikesministeriet.

Lösningar med räkenskapsverk som bildats ad hoc har tenderat att fördunkla lednings- och ansvarsförhållandena inom förvaltningen och ekonomiförvaltningen. När det gäller redovisningsskyldigheten har man försökt lösa problemet genom den reglering som ingår i 65 a och 66 i § i förordningen om statsbudgeten. Denna reglering innebär att ämbetsverk eller inrättningar som inte är räkenskapsverk, men som ministeriet har fastställt resultatmålen för, ska göra upp en verksamhetsberättelse över sin verksamhet som i tillämpliga delar motsvarar räkenskapsverkens verksamhetsberättelse. Det behöriga ministeriet ska ge ett ställningstagande till verksamhetsberättelsen på samma sätt som i fråga om räkenskapsverkens bokslut. Sådana ämbetsverk och inrättningar är speciellt frekventa inom justitieministeriets förvaltningsområde, och omfattar bland annat alla domstolar och rättshjälpsbyråer. Också inom många andra

förvaltningsområden finns flera ämbetsverk och inrättningar av detta slag.

1.4 Bokföring, kontroll av fullmakter och redovisning

I 14—16 § i lagen om statsbudgeten bestäms om statens bokföring, bokföringens noggrannhet och om redovisningen.

Enligt 14 §, som gäller bokföring, ska god bokföringssed iakttas i statens bokföring. Bestämmelsen är från 1988 och den har gällt endast den så kallade förvaltningsbokföringen, som föregick den nuvarande budgetbokföringen. Efter statens bokföringsreform, som genomfördes vid ingången av 1998, har bestämmelsen omfattat även statens affärsbokföring, som infördes vid reformen. Normerande källor för god bokföringssed är hos staten bland annat bestämmelserna i förordningen om statsbudgeten, statens bokföringsnämnds utlåtanden, Statskontorets föreskrifter och anvisningar samt Statens revisionsverks ställningstaganden. Framför allt med tanke på statens affärsbokföring har även bokföringslagen (1336/1997) och dess tolknings- och tillämpningspraxis samt internationella bokslutsstandarder inom den offentliga och privata sektorn en styrande verkan.

I 15 § 1 mom. i lagen om statsbudgeten bestäms om kontrollnoggrannheten när det gäller inflödet av inkomstposter och användningen av anslag. Enligt bestämmelsen ska bokföringskontona ordnas så att iakttagandet av budgeten kan kontrolleras med minst ett moments noggrannhet. Bestämmelsen gäller således endast budgetbokföringen. Enligt samma moment ska bokföringen omfatta alla inkomster, utgifter och finansiella transaktioner till bruttobelopp samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter. Enligt 2 mom. ska ämbetsverken och inrättningarna ordna kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet så att årsresultatet kan redovisas i samband med ämbetsverkets eller inrättningens bokslut, om inte den avgiftsbelagda verksamheten är obetydlig. Enligt 3 mom. bestäms särskilt om affärsverkens bokföring. Bestämmelserna är, med undantag av kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet som föreskrivs i 2 mom., nära förknippade med bokföringen,

och därför är det ändamålsenligt att flytta 1 och 3 mom. till 14 § som gäller bokföring.

Enligt 16 § i lagen om statsbudgeten, som gäller redovisning, ska ämbetsverken och inrättningarna för uppföljningen av kostnaderna för och resultatet och verkningarna av verksamheten samt för övriga behov i fråga om styrningen och ledningen samt fullföljandet av redovisningsskyldigheten ordna sin resultatredovisning och ledningens redovisning samt det övriga uppföljningssystemet. Närmare bestämmelser har utfärdats genom förordning om statsbudgeten. Det är dock fortsättningsvis motiverat att genom lag utfärda bestämmelser om den i lagens 15 § 2 mom. föreskrivna skyldigheten att kontrollera den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet.

Med fullmakt avses rätt att binda sig till utgifter för vilkas del anslagsbehoven inte upptas förrän i budgetarna för kommande år. Fullmakt att ingå förbindelse om utgifter kan med stöd av 85 § 3 mom. i grundlagen beviljas antingen i budgeten eller genom lag. I lagen om statsbudgeten ingår för närvarande inga bestämmelser om kontroll av fullmakter och användningen av dem. Bestämmelser om kontrollen av fullmakter finns för närvarande i 54 a § i förordningen om statsbudgeten.

1.5 Mottagande och användning av donationer och testamenten

Bestämmelser om mottagande och användning av donationer och testamenten ingår som allmänna föreskrifter i statsrådets beslut angående allmänna bestämmelser om mottagande och användning av donations- och testamentsmedel i statens ämbetsverk och inrättningar (35/1974). I beslutet föreskrivs bland annat om mottagande av donations- och testamentsmedel och om förutsättningarna för mottagandet samt om användning, förvaltning och uppbevarande av donations- och testamentsmedel.

Enligt 3 a § 1 mom. 3 punkten i lagen om statsbudgeten kan inkomster av och utgifter för verksamheten vid ett ämbetsverk eller en inrättning nettobudgeteras i budgeten. Med stöd av denna bestämmelse har också donationsmedel nettobudgeterats. Under den punkt som gäller brutto- och nettobudgetering i de allmänna föreskrifterna i detaljmoti-

veringen till budgeten har nettobudgetering dock begränsats till medel som ämbetsverket eller inrättningen fått i form av donationer när det inte är fråga om ovanligt stora belopp med hänsyn till ämbetsverkets eller inrättningens sedvanliga verksamhet. Med tanke på donations- och testamentsmedlens karaktär är det motiverat att bestämma om mottagande och användning av sådana medel i lag. Mer detaljerade bestämmelser utfärdas enligt förslaget genom förordning av statsrådet.

1.6 Bestämmelser som upphävs

Nettobudgetering av aktieinkomster från universitetsbolagen

Enligt 3 a § 1 mom. 7 punkten i lagen om statsbudgeten kan man i statsbudgeten nettobudgetera inkomster av universitetens verksamhet och av förvaltning och försäljning av aktier i aktiebolag (*universitetsbolag*), som ett universitet ensamt eller med en betydande andel tillsammans med andra bildat och som i fråga om sitt verksamhetsområde och sin verksamhet direkt främjar samverkan med det övriga samhället och forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället, i enlighet med det som föreskrivs som universitetens uppgifter i 4 § i universitetslagen (645/1997), eller som behövs för internationellt kommersiellt utnyttjande av universitetets utbildnings- och forskningstjänster, samt universitetens utgifter för verksamheten och för bildande av universitetsbolag, aktieteckning och andra ägararrangemang enligt vad som bestäms särskilt i budgeten.

Riksdagen godkände den nya universitetslagen (558/2009) och lagen om införande av universitetslagen (559/2009) den 24 juli 2009. Enligt lagarna kommer universiteten att verka utanför statsbudgeten från och med den 1 januari 2010. Det föreslås därför att 3 a § 1 mom. 7 punkten och hänvisningen till denna punkten i 2 mom. 2 punkten upphävs som obehövlig.

Inkomst- och utgiftsrester

Bestämmelser om inkomst- och utgiftsrester finns i 19 § 1 mom. i lagen om statsbud-

geten. Enligt momentet övergår till finansåret hörande inkomster som inte har kunnat uppbäras till staten under finansåret som inkomstrest till följande år. På motsvarande sätt gäller att om en utgift, vars storlek har varit noga känd, inte före utgången av finansåret kunnat betalas ur det fasta anslag eller förslagsanslag som för ändamålet har upptagits i budgeten för finansåret, får det belopp som behövs för betalning av utgiften vid bokslutet överföras som utgiftsrest till det följande året. En utgiftsrest som inte har blivit betald under året efter finansåret ska strykas, om inte respektive ministerium eller statsrådets kansli förordnar annat.

Anteckningar om inkomst- och utgiftsrester i samband med fördelningen av inkomster och utgifter behövdes i den förvaltningsbokföring som var i bruk före 1998. En inkomst eller utgift som inte motsvarades av en betalning antecknades samtidigt som inkomst- eller utgiftsrest. Sedan statens bokföring reviderades vid ingången av 1998 har de inkomster och utgifter för vilkas del betalningen ännu inte skett kunnat följas på affärsbokföringens konton som fordringar eller skulder, utan särskilda anteckningar om inkomst- eller utgiftsrester i budgetbokföringen. Därför kan anteckningar om inkomst- och utgiftsrester slopas som obehövliga. Detta gäller också ministeriernas och riksdagens kanslikommissions tillstånd att låta en utgiftsrest som bildats av ett förslagsanslag eller ett fast anslag vara kvar i räkenskaperna också efter det år som följer på finansåret. Att ha med utgiftsrester, dvs. skulder, i räkenskaperna bör bedömas enligt normal praxis, utan särskilt förordnande av ministeriet, eftersom sådana förordnanden inte heller tillämpas på skulder som ska betalas ur reservationsanslag. I och med att inkomst- och utgiftsresterna slopas minskar arbetsbördan i samband med upprättandet av bokslutet.

Lagrens storlek

Enligt 22 § 2 mom. i lagen om statsbudgeten får med anslag som i statsbudgeten använts för ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhet inte anskaffas mer förnödenheter i lager än vad som krävs för att verksamheten

ska kunna bedrivas utan störningar. Syftet med bestämmelsen har varit att förhindra att anslag förbrukas för lagerhållning. Bestämmelsen är från en tid då anslagen för ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhet i allmänhet inte budgeterades under samma omkostnadsmoment och anslagen var ettåriga. Bestämmelsen om lagrens storlek kan i dagens läge anses onödigt detaljerad. Enligt lagens 22 § 1 mom. ska statens egendom med beaktande av vad den är avsedd för användas på ett lönsamt sätt. Bestämmelsen ska tillämpas också när varor köps i lager.

Bindande av kassamedel i materialförråd

Enligt 23 § i lagen om statsbudgeten utser finansministeriet de statliga ämbetsverk och inrättningar som får binda statens kassamedel i materialförråd så att anslaget i utgiftsstaten debiteras först då material tas i bruk. Ministeriet bestämmer även hur stora belopp ämbetsverken och inrättningarna får ha bundna i materialförråden.

Bindande av kassamedel i materialförråd, dvs. att ett anslag debiteras i utgiftsstaten först då material tas i bruk ur materialförråd, kan inte anses överensstämja med principerna för god ekonomi. Detta förfarande tillämpas numera inte av ett enda ämbetsverk eller en inrättning.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med propositionen är att förtydliga och stärka ämbetsverkens och inrättningarnas räkenskapsskyldighet, att göra skötseln av statens finanser smidigare samt att eliminera onödiga inslag i statens ekonomiförvaltning. Det föreslås att lagens struktur förtydligas genom att bestämmelserna i 14–16 § omgrupperas så att bestämmelser om bokföring och redovisning finns i separata paragrafer. Dessutom föreslås det att till lagen fogas en bestämmelse om kontroll av fullmakter samt en fullmakt att utfärda en förordning av statsrådet i fråga om mottagande och användning av donationer och testamenten.

2.1 Användning av kumulativt överskott som täckning för budgeten

På grund av dateringsskillnader mellan de bokföringsmässiga inkomsterna och utgifterna å ena sidan och de motsvarande kassainkomsterna och kassautgifterna å andra sidan och på grund av poster med karaktär av främmande kapital i statskassan kan beloppet av de medel som vid respektive tidpunkt finns i statskassan vara väsentligt större eller mindre än det kumulativa överskottet vid samma tidpunkt. Exempel på poster med karaktär av främmande kapital i statskassan är andelar av skatter som ska redovisas till andra skattetagare samt pengar som finns i statskassan i de statliga fonderna utanför budgeten och i form av deponerade främmande medel. Förhållandet mellan statens kassamedel och det kumulativa överskottet har under åren 2004-2008 utvecklats på följande sätt:

År	Kassamedel, miljarder euro	Kumulativt överskott, miljarder euro
2004	8,9	3,2
2005	7,3	1,0
2006	7,4	1,1
2007	7,6	1,1
2008	7,8	0,5

Det kumulativa överskottet är bara en av flera faktorer som inverkar på statens likviditet. Slopandet av begränsningen i fråga om användningen av det kumulativa överskottet inverkar inte väsentligt på statens likviditetsstyrning. Därför föreslås det att begränsningen om 500 miljoner euro vid användningen av överskottet slopas. Ändringen bidrar till flexiblare möjligheter att balansera statsbudgeten och till en flexiblare finanspolitik.

Dessutom föreslås det att bestämmelsens tillämpningsområde preciseras till vissa delar.

2.2 Verksamhets- och ekonomiplanering

Verksamhets- och ekonomiplaneringen i samband med uppgörandet av statsbudgeten har i förvaltningen delvis upplevts som onödig och betungande. Risken finns att verk-

samhets- och ekonomiplaneringen blir en alltför separat process som fokuserar på ekonomiförvaltningen och saknar tillräckliga kontaktytor med de innehållsliga planer som gäller verksamheten. Därför vore det ändamålsenligt att lindra regleringen på lägre nivå i fråga om verksamhets- och ekonomiplaneringen. Samtidigt är det motiverat att på lagens nivå bestämma om de centrala minimikraven i fråga om verksamhets- och ekonomiplaneringen när det gäller planeringen av statsfinanserna som helhet.

2.3 Ekonomiförvaltningsorganisationen

Det föreslås att bestämmelser om statens ekonomiförvaltningsorganisation fogas till lagen. Funktionellt ändamålsenligt vore att bokföringsenheterna bildas enligt den existerande organisationen med ämbetsverk och inrättningar. Då avspeglar bokföringsenheternas bokslut på bästa möjliga sätt ledningens ansvar för resultaten av den verksamhet som finansieras med offentliga medel. Att bokföringsenheterna oftare än hittills bildas utgående från ämbetsverken och inrättningarna förstärker fullföljandet av redovisningsskyldigheten.

Att bilda bokföringsenheter utgående från ämbetsverk och inrättningar är dock varken ekonomiskt eller administrativt sett en ändamålsenlig lösning till exempel om ett ämbetsverk, en inrättning eller ett organ som till sin verksamhet är en självständig enhet har ett snävt verksamhetsområde och liten personal. Det är i allmänhet inte motiverat att upprätta bokslut enbart om en sådan enhets verksamhet och ekonomi. I sådana fall kan bokföringsenheterna bildas utgående från uppgift eller funktion eller på någon annan grund som är ändamålsenlig med tanke på helheten. Detta kan vara rationellt även i andra fall där flera enheter sköter uppgifter inom samma ansvarsområde, till exempel när det gäller Skatteförvaltningen och polisväsendet.

Enligt förslaget bestämmer finansministeriet efter att ha hört det behöriga ministeriet vilka ämbetsverk, inrättningar och organ som hör till respektive bokföringsenhet. I praktiken ska indelningen av ämbetsverk och inrättningar i olika bokföringsenheter inom varje förvaltningsområde basera sig på det

behöriga ministeriets framställning eller på praxis som överenskommits tillsammans med det behöriga ministeriet. Vid behov kan finansministeriet efter att ha hört det behöriga ministeriet dock fatta beslut om bokföringsenheter med avvikelse från ministeriets förslag eller på eget initiativ.

Bestämmelsen om grunderna för bildandet av ekonomiförvaltningsorganisationen gör det möjligt att bilda ändamålsenliga bokföringsenheter på ett mycket smidigt sätt. Bestämmelsen leder dock till att ekonomiförvaltningsorganisationen måste läggas om inom vissa förvaltningsområden. Detta gäller till exempel inrikesministeriets förvaltningsområde som för närvarande är ett enda räkenskapsverk.

2.4 Övriga ändringar

Enligt förslaget nämns i lagen att statens bokföring baserar sig på budgetbokföring och affärsbokföring. Utöver budgetens utfallskalkyl, som görs upp utgående från budgetbokföringen, föreslås det att både statsbokslutet och ämbetsverkens och inrättningarnas bokslut också i fortsättningen ska innehålla de bokslutskalkyler som affärsbokföringen producerar, dvs. en intäkts- och kostnadskalkyl och balansräkning. Det föreslås att preciseringsgörs i bestämmelserna om bokföring.

Till lagen fogas en skyldighet att kontrollera fullmakter som beviljats i samband med behandlingen av budgeten samt av andra fullmakter som grundar sig på lag. Närmare bestämmelser om detta utfärdas genom förordning av statsrådet. Till lagen fogas också en fullmakt att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om mottagande och användning av donationer och testamenten.

3 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna gör statens ekonomiförvaltning smidigare och mer ändamålsenlig. Samtidigt klargörs delvis föråld-

rad lagstiftning. Genom att begränsningen när det gäller användningen av det kumulativa överskottet slopas blir det möjligt att täcka budgeten på ett smidigare sätt. I och med att inkomst- och utgiftsrester och bindande av kassamedel till materialförråd slopas utgår dessa särdrag ur statens bokföring. När det gäller verksamhets- och ekonomiplaneringen möjliggör de föreslagna ändringarna att bestämmelserna om verksamhets- och ekonomiplanering i förordningen om statsbudgeten bättre än hittills betjänar den verksamhets- och ekonomiplanering som utgår från förvaltningsområdenas samt ämbetsverkens och inrättningarnas egna behov. Genom justeringen av bestämmelserna om bokföring, kontroll av fullmakter och redovisning samt genom bestämmelsen om utfärdande av förordning om donationer och testamenten klargörs lagstiftningen.

De föreslagna ändringarna i fråga om ekonomiförvaltningsorganisationen innebär ändringar i hur vissa ämbetsverks och inrättningars ekonomiförvaltning organiseras. Detta medför ändringsbehov bland annat i datasystemen. Ändringarna kan dock genomföras utan anslagsökningar.

4 Beredningen av propositionen

De föreslagna ändringarna baserar sig på halvtidsrapporten om utvecklingsprojektet för budgetlagstiftningen (Nykytilän kartoitusta kehittämislinjausten alustava arviointi, finansministeriets publikationer FM 27/2008) och de utlåtanden som inkommit om rapporten. Utlåtanden om halvtidsrapporten begärdes av republikens presidents kansli, ministerierna och statsrådets kansli, statens revisionsverk och statens bokföringsnämnd.

Inom projektet utreddes utvecklingsbehoven i fråga om budgetlagstiftningen och även mer omfattande utvecklingsmöjligheter utveckades. I utlåtandena har de förslag till utvecklande av det nuvarande systemet som lagts fram inom projektet fått ett omfattande stöd.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 a §. Nettobudgetering. Det föreslås att bestämmelsen om nettobudgetering av universitetens inkomster av förvaltning och försäljning av aktier i universitetsbolag samt universitetens utgifter för verksamheten och för bildande av universitetsbolag, aktieteckning och andra ägararrangemang i 3 a § 1 mom. 7 punkten i lagen om statsbudgeten upphävs som obehövlig, eftersom universiteten från och med den 1 januari 2010 kommer att verka som organisationer utanför statsbudgeten. Hänvisningen till universitetsbolag ska upphävas i paragrafens 2 mom. 2 punkten.

3 b §. Beaktande i budgeten av överskott eller underskott enligt statsbokslutet. Det föreslås att begränsningen om 500 miljoner euro när det gäller användningen av det kumulativa överskottet slopas i 3 b § 1 mom. i lagen om statsbudgeten. Slopandet av begränsningen bidrar till flexibla möjligheter att balansera statsbudgeten och till en flexibel finanspolitik.

Det föreslås att den tidsmässiga möjligheten att använda kumulativt överskott begränsas av klarhetsskäl. Enligt förslaget får kumulativt överskott efter att statsbokslutet uppgjorts användas som täckning för tilläggsbudgeterna för samma finansår och som täckning för den ordinarie budgeten för följande finansår. Skillnaden jämfört med den gällande lagen är att kumulativt överskott inte kan användas som täckning för en tilläggsbudget i början av året, om bokslutet för föregående år ännu inte färdigställts. Ändringen syftar till att försäkra att färdigställandet av det nya bokslutet inte försämrar förutsättningarna att täcka en tilläggsbudget i början av året.

12 §. Verksamhets- och ekonomiplanering. Det föreslås att 12 § 1 mom. gällande verksamhets- och ekonomiplanering kompletteras så att ministeriernas samt ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhets- och ekonomiplanering ska producera de uppgifter som behövs vid beredningen av statsbudgeten och vid den övriga planeringen av statsfinanserna under statsrådets ledning. Med planering av statsfinanserna under ledning av statsrådet

avses enligt förslaget framför allt ramförandet för statsfinanserna, men också alla andra separata planeringsprocesser som gäller statsfinanserna och som sker under ledning av statsrådet. Bestämmelsen innebär minimikrav som tryggar producerandet av centrala ekonomiska uppgifter för ministeriernas samt ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhets- och ekonomiplanering, vilket gör det möjligt att lindra regleringen av verksamhets- och ekonomiplaneringen på lägre nivå. Dessutom ska ordalydelsen i bestämmelse preciseras.

2 kap. Statens ekonomiförvaltningsorganisation, betalningsrörelse, bokföring och bokslut. I 2 kap. föreslås en ny 12 a § som gäller ekonomiförvaltningsorganisationen. Kapitlets rubrik ändras således i överensstämmelse med kapitlets innehåll.

12 a §. Ekonomiförvaltningsorganisationen. Det föreslås att till lagen fogas en ny 12 a § med bestämmelser om statens bokföringsskyldighet samt om statens ekonomiförvaltningsorganisation, dess uppgifter och bildandet av ekonomiförvaltningsorganisationen.

Enligt 1 mom. ska statens budgetekonomi vara en bokföringsskyldig som indelas i bokföringsenheter. I bestämmelsen definieras stat-bokföringsskyldig som berörs av till exempel kravet på god bokföringssed i 14 § i lagen om statsbudgeten. För tydlighetens skull konstateras i 1 mom. också att bokföringsuppgifterna från bokföringsenheterna för upprättandet av statsbokslutet samlas i statens centralbokföring, som sköts av Statskontoret. Skötseln av statens centralbokföring ingår i Statskontorets uppgifter enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statskontoret (305/1991). Begreppet räkenskapsverk, som används i förordningen om statsbudgeten, ersätts enligt förslaget med begreppet bokföringsenhet.

I 2 mom. bestäms om uppgifterna för statens bokföringsenheter. Enligt förslaget ska bokföringsenheterna ansvara för betalningsrörelsen och bokföringen samt upprätta ämbetsverkens och inrättningarnas bokslut och verksamhetsberättelse som avses i 21 §. Uppgifterna motsvarar de nuvarande räkenskaps-

verkens uppgifter. Enligt förslaget kan bokföringsenheterna skaffa tjänster som behövs för skötseln av uppgifterna på annat håll, till exempel hos servicecentralerna inom budgetekonomin eller hos privata tjänsteleverantörer. Offentlig makt enligt 124 § i grundlagen kan dock inte utövas utan att en särskild lag stiftas, och offentliga förvaltningsuppgifter enligt samma bestämmelse kan inte skötas av någon annan än den behöriga myndigheten. I praktiken är dock inga sådana åtgärder förknippade med skötseln av bokföringen och betalningsrörelsen eller upprättandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen. Av andra orsaker, som i huvudsak har att göra med den interna kontrollen, är det dock ändamålsenligt att även i fortsättningen bestämma att vissa åtgärder i anslutning till bokföringsenheternas uppgifter ska vara bokföringsenhets uppgifter eller de till bokföringsenheterna hörande behöriga ämbetsverkens eller inrättningarnas uppgifter.

I 3 mom. bestäms enligt förslaget om bokföringsenheterna och om grunderna för bildandet av bokföringsenheter. Enligt momentet ska republikens presidents kansli och ministerierna alltid vara bokföringsenheter. Detta motsvarar nuläget. I övrigt ska bildandet av bokföringsenheter förutsätta att de ämbetsverk, inrättningar och andra organ som hör till bokföringsenheten utgör en helhet som är funktionellt och ekonomiskt ändamålsenlig. Enligt lagens ikraftträdandebestämmelse ska de nuvarande räkenskapsverken vara statliga bokföringsenheter, ända tills finansministeriet förordnar att de ska vara i 12 a § 3 mom. avsedda nya bokföringsenheter. Övergången kan ske stegvis.

14 §. Bokföring. Det föreslås att till 1 mom. fogas en bestämmelse om statens bokföring enligt vilken staten har budgetbokföring och affärsbokföring.

Det föreslås att den andra meningen i det nuvarande 15 § 1 mom. flyttas i justerad form och blir ett 2 mom. Enligt momentet ska bokföringen omfatta alla inkomster, utgifter och finansiella transaktioner samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter till bruttobelopp. Kravet på bruttobelopp föreslås genom bestämmelsens ordalydelse gälla också rättelse- och överföringsposter. Trots att bruttobokföring är en del av den

goda bokföringssed som föreskrivs i 1 mom., bestäms i momentet uttryckligen om bruttobelopp, som för närvarande. Bestämmelsen föreslås gälla både budget- och affärsbokföringen.

Det föreslås att den första meningen i det nuvarande 15 § 1 mom. flyttas i justerad form och blir ett 3 mom. Enligt momentet ska budgetbokföringens konton ordnas så att inflödet av inkomstposter och användningen av anslag kan kontrolleras med minst den noggrannhet som riksdagen beslutar. Bestämmelsen innehåller två ändringar jämfört med den nuvarande bestämmelsen. Den första ändringen är att bestämmelsen genom sin ordalydelse i stället för att gälla bokföringen över lag föreslås gälla enbart budgetbokföringen. Den andra ändringen är att iakttagandet av budgeten ska kunna kontrolleras med minst den noggrannhet som riksdagen bestämmer, och inte endast med minst ett budgetmoments noggrannhet, som för närvarande. Riksdagen kan bestämma om användningen av budgetanslagen på mer detaljerad nivå än momentnivå. Sådana beslut kan gälla till exempel poster som reserverats för ett visst ändamål ur anslaget under ett moment och poster som reserverats för ett visst ändamål till högst ett visst belopp. Också beslut om dispositionsplaner enligt 9 § i lagen om statsbudgeten innebär beslut om anslag på mer detaljerad nivå än momentnivå. Detta gäller också när ett anslag inom ramen för det totala anslaget under ett moment kan användas på ett sätt som avviker från dispositionsplanen.

Det är förenligt med riksdagens budgetmakt att det redan i lagen bestäms att budgetbokföringen ska göras med den noggrannhet som riksdagen beslutar. I praktiken har lagändringen dock inga konsekvenser för den nuvarande kontrollnoggrannheten när det gäller budgetbokföringen, eftersom kontoindelningen i budgetbokföringen enligt 12 § i förordningen om statsbudgeten också för närvarande alltid görs med minst den noggrannhet som riksdagen beslutar. Det föreslås att statsbokslutet också i fortsättningen upprättas med endast ett moments noggrannhet, i enlighet med bestämmelserna i 17 a §.

Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 15 § 3 mom. om affärsverkens bokföring

flyttas och blir ett 4 mom. Enligt bestämmelsen bestäms särskilt om affärsverkens bokföring.

15 §. Kontroll av fullmakter. Eftersom bestämmelserna i den nuvarande 15 § flyttas till 14 § och 16 §, föreslås det att bestämmelser om skyldigheten att kontrollera fullmakter utfärdas i 15 §. Det är motiverat att bestämma om kontrollen av fullmakter i lag, eftersom den är en del av kontrollen av hur den av riksdagen godkända budgeten iakttas.

Enligt 1 mom. ska ämbetsverken och inrättningarna kontrollera användningen av i 10 § avsedda fullmakter som beviljas i samband med behandlingen av budgeten och av lagstadgade fullmakter samt de budgetutgifter som föranleds av användningen av dessa fullmakter.

Med stöd av 2 mom. kan närmare bestämmelser om kontrollen av fullmakter utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §. Redovisning. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., dit det nuvarande 15 § 2 mom. gällande kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet flyttas. Kontrollen av lönsamheten görs med hjälp av kostnadsberäkning. Bestämmelsen hänför sig därför i sak till regleringen av den så kallade interna redovisningen och inte till den egentliga externa redovisningen.

19 §. Strykning av reservationsanslag. Det föreslås att bestämmelserna om anteckningar av inkomst- och utgiftsrester upphävs som obehövliga. I statens bokföring, som reviderades vid ingången av 1998, kan inkomster och utgifter för vilka betalningen ännu inte skett tas upp som fordringar och skulder på affärsbokföringens konton utan särskilda anteckningar om inkomst- eller utgiftsrester i budgetbokföringen. Det föreslås också att bestämmelsen om ministeriernas tillstånd att ha en utgiftsrest som bildats av ett förslagsanslag eller ett fast anslag i räkenskaperna även efter det år som följer på finansåret upphävs som obehövlig.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras i överensstämmelse med övriga föreslagna ändringar.

20 §. Betalning av utgifter som hänför sig till tidigare år ur det löpande årets anslag. Eftersom bestämmelserna i 19 § 1 mom. om inkomst- och utgiftsrester upphävs, stryks hänvisningen till utgiftsrest i 20 §.

22 §. Statens egendom. Det föreslås att 2 mom. upphävs. Förbudet att i lager anskaffa mer förnödenheter än vad som krävs för att ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhet ska kunna bedrivas utan störningar har varit onödigt detaljerat.

23 §. Mottagande och användning av donationer och testamenten. Det föreslås att de nuvarande bestämmelserna om bindande av kassamedel i materialförråd i 23 § upphävs, eftersom detta förfarande inte kan anses vara förenligt med principerna för god ekonomi. Som ny 23 § föreslås en fullmakt med stöd av vilken närmare bestämmelser om mottagande och användning av donationer och testamenten utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §. Tillämpning av lagen på riksdagens ekonomi. Det föreslås att bestämmelsen i 1 mom. upphävs eftersom den hänvisar till 19 § 1 mom. som enligt förslaget också upphävs.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Det föreslås att ändringen av lagens 19 § tillämpas redan på bokslutet för 2009. Det föreslås att inga separata anteckningar om inkomst- och utgiftsrester längre görs i budgetbokföringen i bokslutet för 2009, utan att de fordringar och skulder som inkomst- och utgiftsresterna avser tas upp i affärsbokföringen.

Den nya ekonomiförvaltningsorganisationen förutsätts inte träda i kraft på en gång. De nuvarande räkenskapsverken föreslås vara statliga bokföringsenheter ända tills finansministeriet förordnar att de ska vara i 12 a § 3 mom. avsedda nya bokföringsenheter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om statsbudgeten

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 13 maj 1988 om statsbudgeten (423/1988) 3 a § 1 mom. 7 punkten, och 22 § 2 mom.,
 sådana de lyder, 3 a § 1 mom. 7 punkten i lag 1111/2004 och 22 § 2 mom. i lag 165/1992,
ändras 3 a § 2 mom. 2 punkten, 3 b § 1 mom., 12 § 1 mom., rubriken för 2 kap., 14, 15, 19, 20 och 23 § samt 25 § 1 mom.,
 av dem 3 a § 2 mom. 2 punkten, sådant det lyder i nämnda lag 1111/2004, 3 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 898/2000, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1216/2003, 15 § sådana den lyder i nämnda lag 165/1992, 19 § sådana den lyder delvis ändrad i lag 1056/2002 och 25 § 1 mom. sådant det lyder i lag 678/2000, samt
fogas till lagen en ny 12 a § och till 16 §, sådana den lyder i nämnda lag 1216/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

3 a §

Nettobudgetering

Vid nettobudgetering beaktas inte skatter, avgifter av skattenatur eller böter som inkomster. Vid nettobudgetering beaktas inte heller

2) investeringsutgifter eller inkomster av försäljning av egendom, med undantag för försäljning av aktier eller anskaffning av lös egendom avsedd för ett ämbetsverks eller en inrättnings verksamhet eller försäljning av lös egendom.

3 b §

Beaktande i budgeten av överskott eller underskott enligt statsbokslutet

Efter att statsbokslutet färdigställts kan det kumulativa överskott som statsbokslutet visar användas som täckning för anslagen i

tilläggsbudgeterna för samma finansår och i budgeten för följande finansår.

12 §

Verksamhets- och ekonomiplanering

Ministerierna ska planera de samhälleliga verkningarna inom sitt ansvarsområde samt ekonomin och resultatet av verksamheten inom sitt förvaltningsområde på flera års sikt. Ämbetsverken och inrättningarna ska planera sin verksamhet och ekonomi samt sina resultat på flera års sikt. Planeringen ska producera de uppgifter som behövs vid beredningen av statsbudgeten och vid den övriga planeringen av statsfinanserna under statsrådets ledning.

2 kap.

Statens ekonomiförvaltningsorganisation, betalningsrörelse, bokföring och bokslut

12 a §

Ekonomiförvaltningsorganisationen

Staten är för sin budgetekonomi en bokföringsskyldig som indelas i bokföringsenheter. Bokföringsuppgifterna från bokföringsenheterna samlas i statens centralbokföring för upprättandet av statsbokslutet. Statskontoret samlar in bokföringsuppgifterna och sköter centralbokföringen.

Bokföringsenheterna ansvarar för sin betalningsrörelse och bokföring samt upprättar ämbetsverkens och inrättningarnas bokslut och verksamhetsberättelser enligt 21 §.

Bokföringsenheter är republikens presidents kansli och ministerierna samt som funktionellt och ekonomiskt ändamålsenliga helheter ämbetsverken, inrättningarna och andra organ. Finansministeriet bestämmer om bildandet av bokföringsenheter efter att ha hört det behöriga ministeriet.

14 §

Bokföring

Till statens bokföring hör budgetbokföring och affärsbokföring. I statens bokföring ska god bokföringssed iakttas.

Bokföringen ska omfatta alla inkomster, utgifter och finansiella transaktioner samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter till bruttobelopp.

Budgetbokföringens konton ska ordnas så att inflödet av inkomster och användningen av anslag kan kontrolleras med minst den noggrannhet som riksdagen beslutar.

I fråga om affärsverkens bokföring föreslås särskilt.

15 §

Kontroll av fullmakter

Ämbetsverken och inrättningarna ska ordna kontrollen av hur de i 10 § avsedda fullmakter som beviljas i samband med behandlingen av budgeten och de fullmakter som grundar sig på lag används samt kontrollen av de utgifter som följer av användningen av dessa fullmakter.

Närmare bestämmelser om kontrollen av fullmakter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Redovisning

Ämbetsverken och inrättningarna ska ordna kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet så att årsresultatet kan redovisas i samband med bokslutet, om inte den avgiftsbelagda verksamheten är obetydlig.

19 §

Strykning av reservationsanslag

Får ett reservationsanslag som helt eller delvis blivit oanvänt inte längre överföras i bokslutet, ska det oanvända beloppet strykas. Reservationsanslag som stryks ska antecknas som inkomst.

20 §

Betalning av utgifter som hänför sig till tidigare år ur det löpande årets anslag

Ska en utgift betalas, som hänför sig till ett tidigare år än finansåret, får den med tillstånd av finansministeriet betalas ur det anslag som under det löpande finansåret står till förfogande för motsvarande ändamål. Genom beslut av finansministeriet kan det dock bestämmas att bokföringsenheten under de förutsättningar som anges närmare i beslutet kan besluta om betalningen av utgiften utan tillstånd av finansministeriet.

23 §

Mottagande och användning av donationer och testamenten

Bestämmelser om mottagande och användning av donationer och testamenten utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

mission, som också beviljar tillstånd som avses i 20 §.

Tillämpning av lagen på riksdagens ekonomi

Bestämmelserna i denna lag ska i tillämpliga delar också iakttas i riksdagens och statens revisionsverks ekonomi. Beslut om överskridning av förslagsanslag i fråga om deras anslag fattas av riksdagens kansli-

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 19 § tillämpas redan på bokslutet för 2009.

Finansministeriet fastställer den tidpunkt från vilken räkenskapsverken ska vara i 12 a § avsedda bokföringsenheter.

Helsingfors den 16 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Jyrki Katainen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om statsbudgeten

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 13 maj 1988 om statsbudgeten (423/1988) 3 a § 1 mom. 7 punkten och 22 § 2 mom.,
sådana de lyder, 3 a § 1 mom. 7 punkten i lag 1111/2004 och 22 § 2 mom. i lag 165/1992, och
ändras 3 a § 2 mom. 2 punkten, 3 b § 1 mom., 12 § 1 mom., rubriken för 2 kap., 14, 15, 19, 20 och 23 § samt 25 § 1 mom.,
av dem 3 a § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i nämnda lag 1111/2004, 3 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 898/2000, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1216/2003, 15 § sådan den lyder i nämnda lag 165/1992, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1056/2002 och 25 § 1 mom. sådant det lyder i lag 678/2000, samt
fogas till lagen en ny 12 a § och till 16 §, sådan den lyder i nämnda lag 1216/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

3 a §

Nettobudgetering

Nettobudgetering

Av följande inkomster och utgifter kan i statsbudgeten tas in endast de inkomstposter eller anslag som motsvarar skillnaden mellan dem (*nettobudgetering*):

Av följande inkomster och utgifter kan i statsbudgeten tas in endast de inkomstposter eller anslag som motsvarar skillnaden mellan dem (*nettobudgetering*):

7) inkomster av universitetens verksamhet och av förvaltning och försäljning av aktier i aktiebolag (**universitetsbolag**), som ett universitet ensamt eller med en betydande andel tillsammans med andra bildat och som i fråga om sitt verksamhetsområde och sin verksamhet direkt främjar samverkan med det övriga samhället och forskningsresultatens och den konstnärliga verksamhetens genomslagskraft i samhället, i enlighet med det som föreskrivs som universitetens uppgifter i 4 § i universitetslagen (645/1997), eller som behövs för internationellt kommersiellt utnyttjande av universitetets utbildnings- och forskningstjänster, samt universitetens utgifter för verksamheten och för bildande av universitetsbolag, aktieteckning och andra ägararrangemang enligt vad som bestäms särskilt i budgeten.

(7 punkten upphävs)

Vid nettobudgetering beaktas inte skatter, avgifter av skattenatur eller böter som inkomster. Vid nettobudgetering beaktas inte heller

2) investeringsutgifter eller inkomster av försäljning av egendom, med undantag för försäljning av aktier eller anskaffning av lös egendom avsedd för ett ämbetsverks eller en inrättnings verksamhet eller försäljning av lös egendom *eller köp och försäljning av aktier i universitetsbolag som avses i 1 mom. 7 punkt.*

Vid nettobudgetering beaktas inte skatter, avgifter av skattenatur eller böter som inkomster. Vid nettobudgetering beaktas inte heller

2) investeringsutgifter eller inkomster av försäljning av egendom, med undantag för försäljning av aktier eller anskaffning av lös egendom avsedd för ett ämbetsverks eller en inrättnings verksamhet eller försäljning av lös egendom.

3 b §

Beaktande i budgeten av överskott eller underskott enligt statsbokslutet

Som täckning för budgeten kan när statsbokslutet har färdigställts tas högst det belopp varmed det av bokslutet visade kumulativa överskottet vid finansårets utgång överstiger 500 miljoner euro. Detta belopp kan tas som täckning för budgeten till dess att följande bokslut föreligger. Då det belopp av det kumulativa överskottet som står till förfogande som täckning för budgeten räknas ut skall som minskning beaktas det belopp av det kumulativa överskottet som har tagits som täckning för finansårets budget i budgeten eller i en tilläggsbudget.

3 b §

Beaktande i budgeten av överskott eller underskott enligt statsbokslutet

Efter att statsbokslutet färdigställts kan det kumulativa överskott som statsbokslutet visar användas som täckning för anslagen i tilläggsbudgeterna för samma finansår och i budgeten för följande finansår.

12 §

Verksamhets- och ekonomiplanering

Ämbetsverken och inrättningarna skall planera sin verksamhet och ekonomi samt sina resultat på flera års sikt. Ministerierna skall planera verkningarna av verksamheten och resultatet av verksamheten inom sitt ansvarsområde på flera års sikt.

12 §

Verksamhets- och ekonomiplanering

Ministerierna ska planera de samhälleliga verkningarna inom sitt ansvarsområde samt ekonomin och resultatet av verksamheten inom sitt förvaltningsområde på flera års sikt. Ämbetsverken och inrättningarna ska planera sin verksamhet och ekonomi samt sina resultat på flera års sikt. Planeringen ska producera de uppgifter som behövs vid beredningen av statsbudgeten och vid den övri-

ga planeringen av statsfinanserna under statsrådets ledning.

2 kap.

Statens betalningsrörelse, bokföring och bokslut

2 kap.

Statens ekonomiförvaltningsorganisation, betalningsrörelse, bokföring och bokslut

12 a §

Ekonomiförvaltningsorganisationen

Staten är för sin budgetekonomi en bokföringsskyldig som indelas i bokföringsenheter. Bokföringsuppgifterna från bokföringsenheterna samlas i statens centralbokföring för upprättandet av statsbokslutet. Statskontoret samlar in bokföringsuppgifterna och sköter centralbokföringen.

Bokföringsenheterna ansvarar för sin betalningsrörelse och bokföring samt upprättar ämbetsverkens och inrättningarnas bokslut och verksamhetsberättelser enligt 21 §.

Bokföringsenheter är republikens presidents kansli och ministerierna samt som funktionellt och ekonomiskt ändamålsenliga helheter ämbetsverken, inrättningarna och andra organ. Finansministeriet bestämmer om bildandet av bokföringsenheter efter att ha hört det behöriga ministeriet.

14 §

Bokföringen

I statens bokföring skall god bokföringssed iakttas.

14 §

Bokföring

Till statens bokföring hör budgetbokföring och affärsbokföring. I statens bokföring ska god bokföringssed iakttas.

Bokföringen ska omfatta alla inkomster, utgifter och finansiella transaktioner samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter till bruttobelopp.

Budgetbokföringens konton ska ordnas så att inflödet av inkomstposter och användningen av anslag kan kontrolleras med minst den noggrannhet som riksdagen beslutar.

I fråga om affärsverkens bokföring föreskrivs särskilt.

15 §

Bokföringens noggrannhet

Bokföringskontona skall ordnas så att iakttagandet av budgeten kan kontrolleras med minst ett moments noggrannhet. Bokföringen skall omfatta alla inkomster, utgifter och finansiella transaktioner till bruttobelopp samt därtill hörande rättelse- och överföringsposter.

Ämbetsverken och inrättningarna skall ordna kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet så att årsresultatet kan redovisas i samband med ämbetsverkets eller inrättningens bokslut, om inte den avgiftsbelagda verksamheten är obetydlig.

Om affärsverkens bokföring stadgas särskilt.

15 §

Kontroll av fullmakter

Ämbetsverken och inrättningarna ska ordna kontrollen av hur de i 10 § avsedda fullmakter som beviljas i samband med behandlingen av budgeten och de fullmakter som grundar sig på lag används samt kontrollen av de utgifter som följer av användningen av dessa fullmakter.

Närmare bestämmelser om kontrollen av fullmakter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Redovisning

Ämbetsverken och inrättningarna skall för uppföljningen av kostnaderna för och resultatet och verkningarna av verksamheten samt för övriga behov i fråga om styrningen och ledningen samt fullföljandet av redovisningskyldigheten ordna sin resultatredovisning och ledningens redovisning samt det övriga uppföljningssystemet så som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

16 §

Redovisning

Ämbetsverken och inrättningarna ska ordna kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet så att årsresultatet kan redovisas i samband med bokslutet, om inte den avgiftsbelagda verksamheten är obetydlig.

19 §

Inkomst- och utgiftsrester

Till finansåret hörande inkomster som inte har kunnat uppbäras till staten under finansåret övergår som inkomstrester till följande år. Om en utgift, vars storlek har varit noga känd, inte före utgången av finansåret kunnat

19 §

Strykning av reservationsanslag

Får ett reservationsanslag som helt eller delvis blivit oanvänt inte längre överföras i bokslutet, ska det oanvända beloppet strykas. Reservationsanslag som stryks ska antecknas som inkomst.

betalas ur det fasta anslag eller förslagsanslag som för ändamålet har upptagits i budgeten för finansåret, får det belopp som behövs för betalning av utgiften vid bokslutet överföras som utgiftsrest till det följande året. En utgiftsrest som inte har blivit betald under året efter finansåret skall strykas, om inte respektive ministerium förordnar annat. Vad som här sägs om ministerium gäller även statsrådets kansli.

Får ett reservationsanslag som helt eller delvis blivit oanvänt inte längre överföras i bokslutet, skall det oanvända beloppet strykas. Reservationsanslag och utgiftsrester som stryks skall antecknas som inkomst.

20 §

Betalning av utgifter som hänför sig till tidigare år ur det löpande årets anslag

Skall en utgift betalas, som hänför sig till ett tidigare år än finansåret, *men för vars betalning nödvändiga medel inte kunnat överföras som utgiftsrest*, får utgiften med tillstånd av finansministeriet betalas ur det anslag som under det löpande finansåret står till förfogande för motsvarande ändamål. Genom beslut av finansministeriet kan likväl bestämmas att räkenskapsverket under de förutsättningar som närmare anges i beslutet kan besluta om betalningen av utgiften utan tillstånd av finansministeriet.

22 §

Statens egendom

Med anslag som i statsbudgeten anvisats för ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhet får inte anskaffas mer förnödenheter i lager än vad som krävs för att verksamheten skall kunna bedrivas utan störningar.

20 §

Betalning av utgifter som hänför sig till tidigare år ur det löpande årets anslag

Ska en utgift betalas, som hänför sig till ett tidigare år än finansåret, får den med tillstånd av finansministeriet betalas ur det anslag som under det löpande finansåret står till förfogande för motsvarande ändamål. Genom beslut av finansministeriet kan det dock bestämmas att *bokföringsenheten* under de förutsättningar som närmare anges i beslutet kan besluta om betalningen av utgiften utan tillstånd av finansministeriet.

22 §

Statens egendom

(upphävs)

23 §

Bindande av kassamedel i materialförråd

Finansministeriet utser de statliga ämbetsverk och inrättningar som får binda statens kassamedel i materialförråd så att anslaget i utgiftsstaten debiteras först då material tas i bruk. Ministeriet bestämmer även hur stora belopp som ämbetsverken och inrättningarna får ha bundna i materialförråden.

25 §

Tillämpning av lagen på riksdagens ekonomi

Bestämmelserna i denna lag skall i tillämpliga delar också iakttas när det gäller riksdagens och statens revisionsverks ekonomi. Om överskridning av förslagsanslag i fråga om deras anslag beslutar dock riksdagens kansli-kommission, som också beviljar tillstånd som avses i 19 § 1 mom. och 20 §.

23 §

Mottagande och användning av donationer och testamenten

Bestämmelser om mottagande och användning av donationer och testamenten utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Tillämpning av lagen på riksdagens ekonomi

Bestämmelserna i denna lag ska i tillämpliga delar också iakttas i riksdagens och statens revisionsverks ekonomi. Beslut om överskridning av förslagsanslag i fråga om deras anslag fattas av riksdagens kansli-kommission, som också beviljar tillstånd som avses i 20 §.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 19 § tillämpas redan på bokslutet för 2009.*

Finansministeriet fastställer den tidpunkt från vilken räkenskapsverken ska vara i 12 a § avsedda bokföringsenheter.
